

Position paper Annet van der Hoek, Lid Dagelijks Bestuur namens Geborgd Bedrijven bij Wetterskip Fryslân, voor de Deskundigenbijeenkomst van de Eerste Kamer op 13 september 2022.

Zoals u weet heeft de Tweede Kamer op 31 mei het initiatiefwetsvoorstel om de waterschapsbesturen in Nederland verder te politiseren aangenomen. Door een amendement van de Christen Unie zijn de geborgde zetels voor bedrijven op het allerlaatste moment helemaal geschrapt en zijn de zetels voor boeren en natuurterreineigenaren beperkt tot 2 voor elke categorie. Ook is de wettelijke verplichting geschrapt om in de Dagelijkse Besturen tenminste één zetel te reserveren voor één van de geborgde partijen.

Aanvankelijk koerste de Christen Unie op een amendement dat erin voorzag dat het bedrijfsleven net als boeren en natuurterreineigenaren 2 zetels in de Algemene Besturen zouden behouden. Dit amendement kon rekenen op een meerderheid in de Tweede Kamer. Zou dit amendement zijn aangenomen zou het totaal aantal zetels voor bedrijven zijn teruggebracht van 63 naar 42. Met een dergelijk compromis hadden wij kunnen leven.

Op het allerlaatste moment heeft de Christen Unie om voor ons onbegrijpelijke redenen een politieke deal gemaakt met Groen Links en D66 om de zetels voor bedrijven helemaal te schrappen. Getuige de toelichting bij het daartoe opgestelde amendement is de motivatie hiervoor ontleend aan het rapport Boelhouwer. In het rapport Boelhouwer wordt geconcludeerd dat de zuiveringsheffing voor bedrijven wordt bepaald door wettelijke normen.

Volgens de Commissie Boelhouwer is er, in tegenstelling tot de belangencategorieën ongebouwd en natuurterreinen, dan ook geen reden meer voor het borgen van zetels voor de belangencategorie bedrijven in het waterschapsbestuur. Het is ronduit beschamend, zo niet verwerpelijk dat de commissie Boelhouwer de categorie bedrijven uit de waterschapsbesturen beoordeelt op basis van twee aperte onjuistheden.

Ten eerste is het absoluut niet zo dat het bedrijfsleven een “nauwelijks relevante grondpositie bij waterprojecten” heeft. Uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt, dat 27% van het bebouwde oppervlak in Nederland uit bedrijventerreinen en terreinen voor detailhandel en horeca bestaat (97.773 ha.). We moeten dus niet doen alsof bedrijventerreinen niet gebaat zijn bij een juist waterpeil of goede afwatering bij regenval. In het kader van mijn portefeuille stedelijk water zijn wij bijvoorbeeld druk bezig om ook op bedrijventerreinen klimaatadaptieve maatregelen te nemen.

De tweede aperte onjuistheid is, dat het waterschap geen invloed zou hebben op de lasten die bedrijven moeten betalen voor de zuiveringsheffing. Dit is wel degelijk het geval en in de praktijk hanteren waterschappen ook daadwerkelijk heel verschillende tarieven. Logisch ook want de zuiveringstaak van een waterschap in een overwegend agrarisch gebied verschilt fundamenteel van een waterschap dat actief is in een sterk verstedelijkt of industrieel gebied. Afhankelijk van het waterschap varieert het aandeel van bedrijven in de belastingopbrengsten daardoor van 15% tot 25%. Er is dus ook geen sprake van wettelijke

normen, waarbij in het hele land dezelfde tarieven worden gehanteerd. Kortom: de commissie Boelhouwer heeft de Tweede Kamer op het verkeerde been gezet. Het bedrijfsleven dreigt nu op basis van een volstrekt verkeerde voorstelling van zaken uit de waterschapsbesturen geschrapt te worden. Dat is te danken aan het aangenomen amendement in de Tweede Kamer van de Christen Unie, die van dezelfde onjuiste veronderstelling is uitgegaan. Het is daarom van het grootste belang, dat het besluit dat de Tweede Kamer heeft genomen, wordt teruggedraaid door de Eerste Kamer. Wij hopen dat de leden van de Eerste Kamer inzien dat het niet aangaat om louter omwille van het politieke compromis een belangrijke categorie als het bedrijfsleven haar recht op vertegenwoordiging in de waterschapsbesturen te ontnemen. Zoiets kan en mag alleen, wanneer daarvoor aantoonbare gronden aanwezig zijn en die zijn er in onze ogen in het geheel niet. Feitelijk zou het ontnemen van het recht op vertegenwoordiging moeten betekenen, dat bedrijven ook niet meer fiscaal zouden hoeven bij te dragen. Wij gaan ervan uit dat de indieners van het wetsvoorstel dit niet beogen, maar dan moet het beginsel - belang, betaling, zeggenschap, onverkort ook voor bedrijven blijven gelden en niet alleen voor boeren en natuurterreineigenaren. De indieners van het wetsvoorstel beogen meer democratisering, maar nu is er sprake van het tegenovergestelde. De wettelijke ingreep heeft nu een willekeurig en niet consistent karakter en moet zelfs als ondeugdelijk worden gekenschetst. Door het aangenomen amendement in de Tweede Kamer dreigt er zelfs een onjuiste tekst in de wet te worden opgenomen. De Eerste Kamer ziet toe op een staatsrechtelijk correcte gang van zaken en daarvan is bij het voorliggende wetsvoorstel geen sprake.

Daarom doe ik een beroep op de Eerste Kamerleden om dit wetsvoorstel te verwerpen, of terug te verwijzen, of op zijn minst ervoor te zorgen dat bedrijven eenzelfde bestuurlijke positie kunnen innemen als boeren en natuurterreineigenaren.